

# بررسی نقش معنویت درمانی بر سلامت روان بیماران مبتلا به سرطان پستان یک مطالعه مروری

## یگانه بهبودی راد

دانشجو کارشناسی ارشد پرستاری، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران

## فائزه جعفری

کارشناسی ارشد پرستاری، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران

## چکیده

سرطان پستان از جمله مشکلات بزرگ سلامت عمومی در سراسر جهان به شمار می رود. این بیماری شروع یک دوره پرفشار برای زنان مبتلا است که ممکن است به احساس درماندگی و افسردگی و اضطراب منجر شود. یکی از راه حل های موجود برای کاهش عوارض این دوره پرفشار معنویت درمانی است. مطالعه حاضر با هدف مروری بر نقش معنویت درمانی بر سلامت روان بیماران مبتلا به سرطان پستان انجام شد. در مطالعه مروری حاضر با استفاده از پایگاه های الکترونیکی SID، Magiran، Iran Medex، Pubmed، Google Scholar، Science Direct و Cinahl کلیدواژه های سلامت روان، معنویت درمانی، سرطان پستان و بیماران بدون در نظر گرفتن محدودیت زمانی، مورد جستجو قرار گرفت. مطالعات طی دو مرحله بازبینی شد و بر اساس معیارهای ورود و خروج که در مرحله اول، عنوان و چکیده و در مرحله دوم، کل مقاله مورد بررسی قرار گرفت، نهایتاً ۲۱ مقاله وارد مطالعه شدند. بررسی مطالعات نشان داد که معنویت درمانی در تمامی مطالعات انجام گرفته اثربخش بوده اند و تاثیرات محافظت کننده ای بر بهزیستی روانی، رضایت از زندگی، تغییرات شناختی و سلامت فیزیکی این بیماران دارد. بنابراین می توان از آن به عنوان روشی برای بهبود سلامت روان بیماران مبتلا به سرطان پستان در کنار دارو درمانی استفاده کرد.

**کلید واژه ها:** سلامت روان، معنویت درمانی، سرطان پستان و بیماران



## مقدمه

سرطان یکی از بیماریهای شایع مزمن و غیر واگیر است تمام اشکال سرطان علت ۹ درصد از مرگ و میرها را در سراسر جهان تشکیل میدهند (۱). سرطان به عنوان یک بیماری مزمن میتواند بر سلامت و در نتیجه کیفیت زندگی افراد تأثیر بگذارد و بطور مستقیم شغل، وضعیت اقتصادی- اجتماعی و زندگی خانوادگی و روانی فرد را دچار اختلال کند. فشارهای عصبی ناشی از تشخیص سرطان، زمینه را برای بسیاری از اختلالات روحی- روانی و کاهش کیفیت زندگی فراهم می نماید (۲). از جمله مهمترین مشکلات بیماران مبتلا به سرطان به ویژه زنان، تغییر در تصویر بدنی و عملکرد جنسی می باشد که هر دو این، منجر به بروز عوارض جسمی و روانی گوناگونی مانند اضطراب، ناامیدی، خستگی، افسردگی و احساس نزدیکی با مرگ می گردد (۳). وحشت از شنیدن واژه ی شیمی درمانی، بیماران سرطانی را نه تنها از نظر وضعیت جسمانی بلکه از لحاظ وضعیت اجتماعی، روانی و معنوی نیز دچار ضایعه می سازد (۴). شیوع بیماری های روانی در زنان مبتلا به سرطان، در حال افزایش است و سلامت روان و کیفیت زندگی آنان را به خطر انداخته است (۵).

سرطان پستان از جمله مشکلات بزرگ سلامت عمومی در سراسر جهان به شمار می رود (۶). در بین انواع سرطان، دومین سرطان شایع در زنان، سرطان پستان است (۷). پستان یکی از نمادهای زنانگی است و فکر از دست دادن یک پستان برای بسیاری از زنان غیر قابل تحمل است (۸). آغاز سرطان پستان، شروع یک دوره پرفشار برای زنان مبتلا است که در صورت بی توجهی به وضعیت روانی آنها ممکن است به از دست دادن احساس کنترل، درماندگی، افسردگی و اضطراب منجر شود (۹).

معنویت، بعدی از انسان است که ارتباط و یکپارچگی او را با عالم هستی نشان میدهد (۷). سلامت معنوی، یکپارچگی و تمامیت فرد را تعیین میکند (۱۰). وقتی سلامت معنوی به طور جدی به خطر بیفتد، فرد ممکن است دچار اختلالات روحی مثل احساس تنهایی، افسردگی و از دست دادن معنا در زندگی شود (۱۱). تشخیص بیماری سرطان، میتواند بحران های معنوی زیادی را در فرد ایجاد کند. گاه اعتماد به نفس و ایمان مذهبی به مخاطره می افتد. ارتباطات فردی به دلیل عدم اطمینان به آینده مختل میشود. مکانیسم های سازگاری قبلی ناکافی به نظر میرسد و بستری شدن در بیمارستان ممکن است احساس تنهایی را به فرد القاء کند و در یک کلام میتوان گفت بحران معنوی در فرد پدیدار میشود (۱۲). بیماران که سلامت معنوی آنها تقویت میشود به طور مؤثر میتوانند با بیماری خود سازگار شده و حتی مراحل آخر بیماری خود را به خوبی بگذرانند (۱۳). لذا منابع مذهبی و معنوی برای بیماران مبتلا به سرطان منابع سازگاری مهمی هستند که در طول فرایند بیماری مورد استفاده قرار می گیرند (۱۴).

رویکردهای معنویت درمانی، درمانگران را تشویق میکنند که در درمان، مسایل مهم معنوی درمانجویان را در زمان مناسب مورد خطاب قرار دهند و در راستای استفاده از قدرت بالقوه ایمان و معنویت درمانجویان در درمان و بهبودی، از زبان و مداخله هایی استفاده کنند (۱۵). معنویت درمانی به معنای در نظر گرفتن باورهای فرهنگی- مذهبی مردم در فرایند درمانگری و در نظر گرفتن بعد متعالی مراجعان میباشد این بعد متعالی آنها را به سوی خدا رهبری میکند بنابراین برای اینکه درمانگر بتواند بر سلامتی جسمی و روانی مراجع تأثیر مثبت و قاطعی داشته باشد، میبایستی در روند درمان به مسائل معنوی و دینی مراجع، نیز بپردازد (۷). مطالعات گوناگون نشان داده است که بین سلامت جسمی، سلامت معنوی، معنا در زندگی و دعا کردن ارتباط مثبت وجود دارد (۱۶).

سودستروم و مارتینسن (۱۷) به این نکته اشاره کرده اند که عقاید معنوی به عنوان شکلی از سازگاری فعال در بیماران مبتلا به سرطان شناخته میشود. نلسون و همکاران (۱۸) نیز، نشان دادند که سطوح بالای سلامت معنوی با سطوح پایین متغیرهای مرتبط با اختلالات روانی از قبیل افسردگی، ناامیدی، واقفکار خودکشی در میان بیماران مبتلا به سرطان مرتبط است (۱۹).

لذا با توجه به خلاء های پژوهشی در بررسی عوامل مرتبط با سلامت روان در زنان مبتلا به سرطان پستان، بررسی این عوامل و روابط آن از اهمیت ویژه برخوردار است. همچنین تأیید روابط بین معنویت درمانی و سلامت روان زنان مبتلا به سرطان پستان میتواند به درک بهتر نقش عوامل شناختی در سلامت و زندگی زنان مبتلا به سرطان پستان کمک کند. در زمینه کاربردهای عملی و مداخله کلینیکی، تأیید وجود این روابط میتواند بسیار مهم باشد، زیرا به کارکنان کادر درمانی کمک میکند تا بصورت جامع تری با مشکل برخورد کنند و در عملکرد و برنامه ریزی های خود عوامل مرتبط با بیماری را شناخته و آنها را در نظر بگیرند. همچنین این مطالعه میتواند برای بیماران و خانواده هایشان مفید باشد تا بتوانند خود را بطور مناسب با شرایط موجود تطبیق دهند.

## روش تحقیق

در مطالعه حاضر، بررسی جامع و دقیقی بر روی مقالات، بدون در نظر گرفتن محدودیت زمانی با کلیدواژه‌های مرتبط مانند: سلامت روان، معنویت درمانی، سرطان پستان و بیماران ، در پایگاه‌های اینترنتی SID، Magiran، Iran Medex، PubMed، Google Scholar، Science Direct و Cinahl به زبان‌های فارسی و انگلیسی انجام شد. مطالعات، طی دو مرحله مورد بازبینی قرار گرفت و بر اساس معیارهای ورود و خروج که در مرحله اول عنوان و چکیده و در مرحله دوم کل مقاله مورد بررسی قرار گرفت، نهایتاً از بین ۴۳ مقاله، ۲۱ مقاله که بالاترین همپوشانی را با موضوع مورد مطالعه داشتند، مورد ارزیابی نهایی قرار گرفت. معیارهای ورود به مطالعه شامل مقالات مرتبط با معنویت درمانی و سلامت روان در بیماران مبتلا به سرطان پستان، در دسترس بودن متن کامل مقالات بدون در نظر گرفتن محدودیت زمانی بود. مواردی مثل خلاصه کتاب، گزارش سردبیر، مقدمه و پیشگفتار کتب و مجلات، تفسیرها و گزارش اجلاس به علت عدم قابلیت در پاسخگویی به سؤال پژوهش از مطالعه حذف شدند. جستجو به صورت فردی توسط نویسنده اول انجام شد. سپس توسط نویسنده دوم بررسی و مورد تأیید قرار گرفت. مقالات در دو مرحله انتخاب شدند. در مرحله اول با حذف مقالات غیر مرتبط با نقش معنویت درمانی بر سلامت روان بیماران مبتلا به سرطان پستان و در مرحله دوم با مطالعه کل مقاله از میان مقالات مرتبط با نقش معنویت درمانی بر سلامت روان بیماران مبتلا به سرطان پستان ، انتخاب شدند. مطالعاتی که بیشترین ارتباط را با هدف و سؤال پژوهش داشتند، متن کامل آنها مورد بررسی قرار گرفت که نهایتاً تعداد ۲۱ متن کامل مقاله چاپ شده، که سلامت روان در بیماران تحت درمان با همدیالیز، مورد بررسی قرار دادند، وارد مطالعه گردیدند.

## یافته ها

یافته های حاصل از بررسی و مطالعه ی پژوهش های مرتبط با نقش گروه درمانی معنوی بر سلامت روان در زنان مبتلا به سرطان پستان به شرح زیر می‌باشد.

مومن نسب و همکاران در سال ۲۰۲۴ طی مطالعه ای تحت عنوان (تأثیر گروه درمانی معنوی بر کیفیت زندگی و توانمندسازی زنان مبتلا به سرطان پستان در ایران) اظهار داشتند که در بررسی ۷۴ زن مبتلا به سرطان پستان بین اردیبهشت ۱۳۹۴ تا فروردین ۱۳۹۵ در جنوب ایران پنج جلسه معنوی درمانی برای گروه مداخله به مدت یک ساعت کیفیت زندگی و توانمندی بیماران به شکل معناداری افزایش داد و اشاره کردند که گروه درمانی معنوی می تواند کیفیت زندگی این گروه از بیماران را بهبود بخشد (۲۰).

زمانیان و همکاران در سال ۲۰۱۶ در پژوهشی تحت عنوان (اثربخشی گروه درمانی معنوی بر کیفیت زندگی و بهزیستی معنوی بیماران مبتلا به سرطان پستان) بیان کردند که با توجه به اظهارات بیماران و همچنین نتایج تحلیل های آماری ما، گروه درمانی معنوی می تواند روشی مناسب برای درمان اختلالاتی مانند افسردگی و ارتقای کیفیت زندگی و نیز ابعاد مذهبی و وجودی سلامت معنوی در بیماران مبتلا به سرطان سینه تلقی شود. همچنین اظهار داشتند که باورها و اعمال معنوی و مذهبی با تأثیرگذاری بر نگرانی های وجودی مانند جستجوی معنای زندگی و امید در ارتقای سازگاری با سرطان مؤثر است (۷).

جعفری و همکاران در سال ۲۰۱۲ مطالعه ای تحت عنوان (تأثیر معنویت درمانی بر بهبود کیفیت زندگی زنان مبتلا به سرطان پستان) انجام دادند. آنها اظهار داشتند که برنامه معنویت درمانی می تواند کیفیت کلی زندگی زنان مبتلا به سرطان سینه را بهبود بخشد به علاوه بیان کردند که می توان معنویت درمانی را در برنامه های مراقبت جامع برای زنان مبتلا به سرطان سینه به کار گرفت (۲۱).

لیو و همکاران در سال ۲۰۰۸ در پژوهشی تحت عنوان (اثربخشی گروه درمانی بدن-ذهن-روح برای بیماران مبتلا به سرطان سینه) با مطالعه به مدت ۱۰ جلسه هفتگی ۱۸۰ دقیقه ای و با مجموع ۱۶ موضوع درمان گروهی بدن-ذهن-روح بیان کردند که گروه درمانی با کاهش اضطراب بیماران سرپایی مبتلا به سرطان سینه مرتبط است (۲۲).

یاووزسنو همکاران در سال ۲۰۱۲ طی مطالعه ای تحت عنوان (تأثیر گروه درمانی بر علائم روانشناختی و کیفیت زندگی در بیماران مبتلا به سرطان سینه در ترکیه) اظهار داشتند که درمان مختصر و عمدتاً گروهی برای بیماران مبتلا به سرطان پستان امکان پذیر است و همچنین ممکن است برای مقابله با پریشانی عاطفی و جسمی مفید باشد (۲۳).

پورا کبران و همکاران در سال ۲۰۱۸ در پژوهشی تحت عنوان (بررسی اثربخشی معنویت درمانی گروهی بر تنظیم شناختی هیجان در زنان مبتلا به سرطان پستان) بیان کردند که معنویت درمانی موجب بهتر شدن تنظیم شناختی و مدیریت هیجانات می شود. همچنین اظهار داشتند که تقویت بعد معنویت در زندگی، هدفمندی و اخلاقی بودن را در پی دارد و این مکانیزم به این طریق انجام می شود که با معنویت درمانی هدفمندی و توکل به خداوند افزایش یافته و بعد اخلاقی در فرد گسترده تر می شود و این به نوبه خود منجر به تنظیم و مدیریت بهتر هیجانات، و ارتقای تاب آوری در افراد، به ویژه بیماران، می شود (۴).

داوری و همکاران در سال ۲۰۲۲ مطالعه ای تحت عنوان (تأثیر روان درمانی مذهبی- معنوی بر ادراک بیماری و قدرت درونی بیماران مبتلا به سرطان پستان در ایران) انجام دادند. آنها اظهار داشتند که معنویت درمانی در بهبود رشد پس از سانحه، شفقت به خود و امید در زنان مبتلا به سرطان مؤثر است. به علاوه بیان کردند که می توان جهت دستیابی به پاسخ درمانی قوی تر و ماندگار تر و ارتقا سلامت روان بیماران مبتلا به سرطان در کنار درمان های طبی رایج، از مداخلات روانشناختی معنویت درمانی استفاده کرد (۲۴).

قالیانه و همکاران در سال ۲۰۲۱ در پژوهشی تحت عنوان (مقایسه تأثیر مشاوره معنوی مبتنی بر مدل قلب سلیم با آموزش ذهن آگاهی بر کیفیت زندگی زنان مبتلا به سرطان سینه) با مطالعه بر روی ۳۰ بیمار بیان کردند که مشاوره معنوی تفاوت معنا داری در بهبود کیفیت زندگی زنان مبتلا به سرطان سینه نسبت به آموزش ذهن آگاهی داشت. همچنین اظهار داشتند با توجه به تأثیر بیشتر مشاوره معنوی بر کیفیت زندگی بیماران، در مقایسه با آموزش ذهن آگاهی، توصیه می شود از معنویت درمانی در درمان بیماران سرطانی به عنوان ابزاری برای تقویت توانایی سازگاری، کاهش پریشانی معنوی و افزایش کیفیت زندگی استفاده شود (۲۵).

نتایج مطالعه تولدو و همکاران در سال ۲۰۲۱ با عنوان (دین و معنویت: نقش آنها در سازگاری روانی اجتماعی با سرطان پستان و مدیریت علائم بعدی درمان غدد درون ریز کمکی) در کالیفرنیا و تگزاس نشان داد که دین از زنان در سازگاری روانی اجتماعی با سرطان سینه با ارائه حس هدف و معنای زندگی به آنها حمایت می‌کند. مذهب و یا معنویت به زنان کمک کرد تا درمان غدد درون ریز کمکی خود را درک کنند، و با وجود تجربه عوارض جانبی نامطلوب، به آن ادامه دهند. معنویت با تسهیل نگرش‌های مثبت و آرام، نقش برجسته‌ای در سلامت روانی و جسمی زنان ایفا می‌کند که ترس زنان را در هنگام تشخیص و درمان سرطان کاهش می‌دهد (۲۶).

جمشیدی فر و همکاران در مطالعه ای در سال ۲۰۱۳ با هدف مقایسه اثربخشی معنویت درمانی و درمان شناختی- رفتاری بر کاهش سطح کورتیزول خون زنان مبتلا به سرطان پستان به بررسی ۶۰ نفر از زنان مبتلا به سرطان پستان در بیمارستان شهدای تجریش تهران پرداختند. نتایج حاصل از این مطالعه حاکی از آن است هر دو روش درمانی معنوی و شناختی- رفتاری در کاهش سطح کورتیزول بیماران در گروه‌های درمانی مؤثر بودند، اگرچه معنوی درمانی مؤثرتر ارزیابی شد و این تحقیق از تأثیر بیشتر مداخلات معنوی در کاهش سطح استرس بیماران حمایت می‌کند (۲۷).

خضری و همکاران در سال ۲۰۲۲ در یک مطالعه کارآزمایی بالینی کنترل شده با عنوان (مراقبت های پرستاری بر اساس الگوی مراقبت معنوی مبتنی بر حمایت، امید را در بین زنان مبتلا به سرطان پستان در ایران افزایش می‌دهد) افزایش امید در بیماران مبتلا به سرطان پستان را طی ارائه مراقبت های پرستاری بر اساس الگوی مراقبت معنوی مبتنی بر حمایت گزارش کردند (۲۸).

پهلوان شریف و همکاران در سال ۲۰۲۰ طی مطالعه ای تحت عنوان (معنویت و کیفیت زندگی در زنان مبتلا به سرطان پستان: نقش امید و سطح تحصیلات) اظهار داشتند که پیشرفت تحصیلی بالاتر، روابط بین معنویت و امید را تضعیف می‌کند. همچنین بیان کردند با توجه به نقش تحصیلات عالی در رابطه با کاهش امید مربوط به معنویت اهمیت مشاوره معنوی ماهرانه و شخصی سازی شده در زمینه مذهبی- اجتماعی- فرهنگی مربوطه حائز اهمیت است (۲۹).

عید و همکاران در سال ۲۰۲۰ در پژوهشی بر روی ۳۲۹ بیمار مبتلا به سرطان پستان در محدوده سنی بین ۲۶ و ۴۵ سال با عنوان (دینداری، تاب آوری روانشناختی و سلامت روان در میان بیماران مبتلا به سرطان پستان در عربستان سعودی) بیان کردند که بین دینداری و تاب آوری روان شناختی همبستگی مثبت و معنی دار آماری وجود دارد، و که بین دینداری و تاب آوری روانی با سلامت روان همبستگی منفی و معنی دار آماری وجود دارد. همچنین نتایج، امکان پیش بینی سلامت روان را از طریق دینداری و تاب آوری روان شناختی نشان داد. این نتایج بر اهمیت افزایش دینداری و تاب آوری روانی در بیماران سرطانی تاکید کرد (۳۰).

متو و همکاران نیز در مطالعه خود به تأثیر ماندگار معنویت درمانی بر کاهش ترس از عود سرطان و بهبود ادراک زنان مبتلا به سرطان پستان از بیماری شان اشاره و به، به کار گیری این روش توسط متخصصان حوزه سلامت برای زنان مبتلا به سرطان پستانی که از عود بیماری خود ترس دارند و یا ادراک منفی ای از بیماری شان دارند، جهت بهبود در سلامت جسم و روان توصیه کردند (۳۱).

زری معین و همکاران در مطالعه ای در سال ۲۰۲۳ تحت عنوان (مقایسه اثربخشی معنویت درمانی و درمان پذیرش و تعهد بر کاهش اضطراب هستی در زنان مبتلا به سرطان پستان) اهمیت و تاثیر معنویت درمانی و درمان پذیرش و تعهد بر اضطراب هستی را در زنان مبتلا به سرطان پستان بیان کردند (۳۲).

نتایج مطالعه سلیمانی و همکاران در سال ۲۰۲۲ با عنوان (مقایسه اثربخشی هیپنوتراپی شناختی و معنویت‌درمانی بر ترس از تصویر بدنی در بیماران مبتلا به سرطان پستان: یک کارآزمایی بالینی) نشان داد که هیپنوتراپی شناختی و معنویت‌درمانی می‌توانند بر تصویر بدنی زنان مبتلا به سرطان پستان اثرگذار باشند. بنابراین در مراحل درمان یا پس از آن می‌توان با آموزش‌هایی از این نوع، به مداخله و بهبود مشکلات روان‌شناختی این بیماران کمک کرد و میزان توانایی آن‌ها را برای سازگاری با شرایط کنونی افزایش داد (۳۳).

قائم پناه و همکاران در سال ۲۰۲۱ مطالعه‌ای تحت عنوان (اثر بخشی مداخله معنوی/دینی بر مقابله معنوی و آسایش روان‌شناختی زنان مبتلا به سرطان) با هدف بررسی اثربخشی مداخله معنوی/دینی بر مقابله معنوی/دینی و آسایش روان‌شناختی در زنان مبتلا به سرطان پستان؛ انجام دادند. آن‌ها دریافتند که مداخله معنوی/دینی منبعی مؤثر برای مقابله معنوی/دینی با مشکلات معنوی/دینی شناخته می‌شود و این مداخله می‌تواند در برنامه درمانی این گروه از بیماران به کار برده شود (۳۴).

در مطالعه‌ی بحرینی و همکاران در سال ۲۰۱۷ با عنوان (اثربخشی گروه درمانی معنوی بر بهبود کیفیت زندگی و سلامت روان زنان مبتلا به سرطان پستان) که بصورت کارآزمایی بالینی بر روی ۲۴ بیمار (زن مبتلا به سرطان پستان) که به طور تصادفی انتخاب و در گروه آزمایش (۱۲ نفر) و گروه کنترل (۱۲ نفر) قرار گرفته بودند و در گروه آزمایش به مدت ۱۲ جلسه تحت درمان معنوی قرار گرفتند، انجام شد؛ بیان شد که معنویت درمانی، منبع مؤثری برای مقابله با پاسخ‌های جسمی و روانی شناخته شده است و این مداخله می‌تواند در درمان‌های رایج پزشکی برای بهبود کیفیت زندگی و سلامت روان زنان مبتلا به سرطان سینه مورد استفاده قرار گیرد (۵).

نتایج مطالعه پورااکبران و همکاران با عنوان (اثربخشی معنوی درمانی گروهی بر افزایش تاب‌آوری زنان مبتلا به سرطان پستان) نشان داد که معنویت درمانی در نمونه‌های مختلف بر وضعیت روانی و کنترل بیماری تأثیر مثبت داشته است (۳۵). وهابی و همکاران طی مطالعه‌ای تحت عنوان (اثربخشی آموزش درمان معنوی خداسو بر کاهش افسردگی و اضطراب و افزایش کیفیت زندگی زنان مبتلا به سرطان پستان در شهر تهران) اظهار داشتند که آموزش درمان معنوی خداسو در کاهش افسردگی و اضطراب و افزایش کیفیت زندگی زنان اثربخش بوده و بعد از ۴۵ روز همچنان پایدار بوده است. بنابراین با توجه به اثربخشی و پایداری آموزش درمان معنوی خداسو؛ پیشنهاد می‌شود در مراکز بهداشتی و درمانی به بهره‌گیری از روش‌های درمانی معنوی خداسو برای بهبود وضعیت روحی بیماران سرطانی بهره گرفته شود (۳۶).

## بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه با هدف مروری بر اثر بخشی معنویت درمانی بر سلامت روان در زنان مبتلا به سرطان پستان انجام گرفت. سرطان سینه شایع‌ترین سرطان در زنان است که سالانه ۲۰۱ میلیون زن را مبتلا می‌کند و شایع‌ترین علت مرگ و میر ناشی از سرطان در میان زنان است (۳۷). تشخیص سرطان سینه برای هر زنی بدون توجه به سن و موقعیت اجتماعی غیرمنتظره است، زیرا زنان سینه‌های خود را به‌عنوان چیزی که آن‌ها را کامل می‌کند، در نظر می‌گیرند و بنابراین وقتی سینه‌های خود را از دست می‌دهند احساس تضعیف و بی‌فایده شدن می‌کنند. درمان سرطان سینه به طور کلی شامل شیمی‌درمانی، رادیوتراپی و مداخله جراحی است. در حالی که جراحی یک پستان تغییر شکل و بافت اسکار باقی می‌گذارد، زنان آن را تحقیرکننده می‌دانند، شیمی‌درمانی و رادیوتراپی نیز با کاهش وزن، استفراغ، ضعف، ریزش مو و تغییر رنگ پوست همراه است که فعالیت‌های روزانه آنها را مختل می‌کند. هورمون درمانی نیز سبب گرگرفتگی، گرفتگی عضلانی، سفتی مفاصل، درد مفاصل، و از دست دادن میل جنسی می‌شود (۳۸). زنان مبتلا در اکثر موارد آثار جسمانی را به خوبی تحمل می‌کنند اما آثار روانی و درمان،

آنان را از پا درمی‌آورد، و حتی ممکن است ادامه درمان را با مشکل مواجه کند (۳۹). از این رو، بسیاری از متخصصان بر این عقیده هستند که در کنار درمان پزشکی توجه به درمان‌های مکمل و روان‌شناختی نیز باید در پروتکل درمانی بیماران لحاظ شود (۴۰). در دهه‌های اخیر، یافته‌های علمی در خصوص ابعاد معنوی سلامت رو به افزایش بوده است. معنویت در حال حاضر به عنوان یک بعد مهم سلامت و رفاه در نظر گرفته می‌شود و در کنار ایمان مذهبی، بسیاری از افراد از فرهنگ‌های مختلف ممکن است در هنگام مواجهه با بیماری‌های شدید مانند سرطان به آن تکیه کنند (۴۱).

بررسی مطالعات نشان داد که مداخلات با تاکید بر معنویت‌گرایی سبب افزایش معنادار امید به زندگی و تقویت ساختار ذهنی در بیماران مبتلا به سرطان پستان می‌گردد. علاوه بر این، مسائل معنوی تأثیرات محافظت‌کننده‌ای بر بهزیستی روانی، رضایت از زندگی، تغییرات شناختی و سلامت فیزیکی این بیماران دارد. معنویت درمانی نه تنها باعث افزایش امید به زندگی شده، بلکه سبک زندگی فرد مبتلا به سرطان را نیز بهبود بخشیده است (۴۲). همچنین نتایج مطالعات حاکی از آن است که معنویت درمانی در تمام مقالات مورد بررسی اثر بخش بوده و می‌توان از آن به عنوان روشی برای بهبود زندگی بیماران مبتلا به سرطان پستان استفاده کرد. به علاوه مشخص شد که معنویت درمانی اثر بخش تر و یا پایاپای با سایر مداخلات روانشناختی در بیماران مبتلا به سرطان پستان عمل می‌کند. از آنجایی که معنویت تحت تأثیر فرهنگ است، متخصصان و متصدیان مراقبت‌های بهداشتی بایستی مداخلات فرهنگی متناسب با هدف ارتقا معنویت بیماران مبتلا به سرطان سینه انجام دهند (۴۰)، (۴۳). بنابراین با توجه به بررسی مطالعات و نتایج به دست آمده، و اهمیت رسیدگی و مدیریت بهنگام به این بیماران جهت تأمین بهداشت روانی پیشنهاد می‌شود مداخلات مربوط به معنویت درمانی در کنار دارو درمانی در بیماران مبتلا به سرطان پستان بکار گرفته شود تا در کنار افزایش طول عمر بیماران، سلامت روان و بهزیستی روانی آنها نیز ارتقا یابد. امید است با افزایش آگاهی برای مراقبت بهتر از این بیماران گامی برداشته شود.

#### منابع:

۱. Syed Fatemi N, Rezaei M, Givari A, Hosseini F. Effect of prayer on the spiritual health of cancer patients. *Payesh*. 2007;5(4):295-304.
۲. Sajjadyan A, Haghghat S, Montazeri A. Post diagnosis coping strategies patients with breast cancer. 2011.
۳. Otaghi M. The Effect of Mindfulness-Based Training on Psychological Problems and Quality of Life in Patients with Breast Cancer. *Technology and Research Information System*. 2018;1(2):0-.
۴. Poorakbaran E, Mohammadi GhareGhoulou R, Mosavi SMR. Evaluate the effectiveness of therapy on cognitive emotion regulation spirituality in women with breast cancer. *medical journal of mashhad university of medical sciences*. 2018;61(4):1122-36.
۵. Bahreinian A, Radmehr H, Mohammadi H, Bavadi B, Mousavi MR. The effectiveness of the spiritual treatment groupon improving the quality of life and mental health in women with breast cancer. 2017.
۶. Hortobagyi GN. Treatment of breast cancer. *New England Journal of Medicine*. 1998;339(14):974-84.
۷. Bolhari J, Naziri G, Zamanian S. Effectiveness of spiritual group therapy in reducing depression, anxiety, and stress of women with breast cancer. *Quarterly Journal of Woman and Society*. 2012;3(9):87-117.
۸. Kaplan J, Porter R. Information on medical care for women. Translated by Zolanvary M Tehran: Meyer-e-elm. 2006.
۹. Neipp M-C, López-Roig S, Pastor MÁ. Control beliefs in cancer: A literature review. *Anuario de psicología*. 2007;38(3):333-55.
۱۰. Craven RF, Hirnle CJ, Henshaw C. *Fundamentals of nursing: human health and function*: Lippincott; 1992.



- .۱۱ O'brien ME. Spirituality in nursing: Standing on holy ground: Jones & Bartlett Learning; 2021.
- .۱۲ Highfield MF. Spiritual health of oncology patients: nurse and patient perspectives. *Cancer nursing*. 1992;15(1):1-8.
- .۱۳ Lin HR, Bauer-Wu SM. Psycho-spiritual well-being in patients with advanced cancer: an integrative review of the literature. *Journal of advanced nursing*. 2003;44(1):69-80.
- .۱۴ Tatsumura Y, Maskarinec G, Shumay DM, Kakai H. Religious and spiritual resources, CAM, and conventional treatment in the lives of cancer patients. *Alternative Therapies in Health & Medicine*. 2003;9.(۳)
- .۱۵ Richards PS, Hardman RK, Berrett ME. *Spiritual approaches in the treatment of women with eating disorders*: American Psychological Association; 2007.
- .۱۶ Meraviglia MG. Critical analysis of spirituality and its empirical indicators: Prayer and meaning in life. *Journal of holistic nursing*. 1999;17(1):18-33.
- .۱۷ Soderstrom KE, Martinson IM, editors. *Patients' spiritual coping strategies: A study of nurse and patient perspectives*. *Oncology Nursing Forum*; 1987.
- .۱۸ Nelson CJ, Rosenfeld B, Breitbart W, Galietta M. Spirituality, religion, and depression in the terminally ill. *Psychosomatics*. 2002;43(3):213-20.
- .۱۹ Taylor EJ, Outlaw FH. Use of prayer among persons with cancer. *Holistic Nursing Practice*. 2002;16(3):46-60.
- .۲۰ Momennasab M, Ghorbani F, Yektatalab S, Magharei M, Tehranineshat B. The effect of spiritual group therapy on the quality of life and empowerment of women with breast cancer: A randomized clinical trial in Iran. *Journal of religion and health*. 2024;63(2):1504-22.
- .۲۱ Jafari N, Zamani A, Farajzadegan Z, Bahrami F, Emami H, Loghmani A. The effect of spiritual therapy for improving the quality of life of women with breast cancer: a randomized controlled trial. *Psychology, health & medicine*. 2013;18(1):56-69.
- .۲۲ Liu CJ, Hsiung PC, Chang KJ, Liu YF, Wang KC, Hsiao FH, et al. A study on the efficacy of body-mind-spirit group therapy for patients with breast cancer. *Journal of Clinical Nursing* . ۲۵۳۹-۴۹:(۱۹)۱۷;۲۰۰۸
- .۲۳ YAVUZŞEN T, Karadibak D, Cehreli R, Dirioz M. Effect of group therapy on psychological symptoms and quality of life in Turkish patients with breast cancer. *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention*. 2012;13.(۱۱)
- .۲۴ Davari S, Boogar IR, Talepasand S, Evazi MR. The Effect of Religious-Spiritual Psychotherapy on Illness Perception and Inner Strength among Patients with Breast Cancer in Iran. *Journal of Religion and Health*. 2022;61(6):4302-19.
- .۲۵ Ghalyanee B, Asadzandi M, Bahraynian A, Zarchi K. Comparing the effects of spiritual counseling based on the sound heart model with mindfulness training on the quality of life of women with breast cancer. *Iranian Journal of Breast Diseases*. 2021;14(3):34-45.
- .۲۶ Toledo G, Ochoa CY, Farias AJ. Religion and spirituality: their role in the psychosocial adjustment to breast cancer and subsequent symptom management of adjuvant endocrine therapy. *Supportive Care in Cancer*. 2021;29:3017-24.
- .۲۷ Jamshidifar Z, LOTFI KF. Comparison of the effectiveness of spiritual therapy and cognitive-behavioural therapy on lowering blood cortisol levels in women with breast cancer. 2020.
- .۲۸ Khezri E, Bagheri-Saveh MI, Kalhor MM, Rahnama M, Roshani D, Salehi K. Nursing care based on the Support-Based Spiritual Care Model increases hope among women with breast cancer in Iran. *Supportive Care in Cancer*. 2022;30:423-9.
- .۲۹ Sharif SP, Lehto RH, Amiri M, Ahadzadeh AS, Nia HS, Haghdoost AA, et al. Spirituality and quality of life in women with breast cancer: The role of hope and educational attainment. *Palliative & supportive care*. 2021;19(1):55-61.
- .۳۰ Al Eid NA, Alqahtani MM, Marwa K, Arnout BA, Alswailem HS, Al Toaimi AA. Religiosity, psychological resilience, and mental health among breast cancer patients in Kingdom of Saudi Arabia. *Breast cancer: basic and clinical research*. 2020;14:1178223420903054.



۳۱. Mato S, Saffarinia M, Alipour A. The Effect of Spiritual Therapy on the Fear of Illness Recurrence and Illness Perception of Women with Breast Cancer. 2022.
۳۲. Moin ZZ, Abolmaali Alhoseini K, Seirafi MR. A comparison of effectiveness of spiritual therapy and acceptance and commitment therapy (ACT) on reducing existential anxiety in women with breast Cancer. *Counseling Culture and Psychotherapy*. 2023;14(56):39-66.
۳۳. Solaymani A, Shariatnia K, Akbari H. Comparing the effects of cognitive hypnotherapy and spiritual therapy on death anxiety in women with breast cancer. *Journal of Preventive Medicine*. 2022;9(3):280-91.
۳۴. Ghaempanah Z, Rafieinia P, Sabahi P, Makvand Hosseini S. Evaluation of the effectiveness of spiritual/religion intervention on spiritual coping and psychological well-being among woman with cancer. *Cultural Psychology*. 2021;5(1):34-60.
۳۵. Poorakbaran E, Mohammadi GhareGhozlou R, Mosavi SMR. The effectiveness of group spiritual therapy on increasing resilience in women with breast cancer. *medical journal of mashhad university of medical sciences*. 2019;62(1):1393-402.
۳۶. Meshak MV, Mojtabaei M. The effectiveness of God-inclined spiritually therapy on the reduction of depression and anxiety and the increase of quality Life of women with breast cancer in tehran city. *Applied Family Therapy Journal (AFTJ)*. 2022;3(5):137-57.
۳۷. Emre N, Yılmaz S. Sleep quality, mental health, and quality of life in women with breast cancer. *Indian Journal of Cancer*. 2023.
۳۸. Iddrisu M, Aziato L, Dedey F. Psychological and physical effects of breast cancer diagnosis and treatment on young Ghanaian women: a qualitative study. *BMC psychiatry*. 2020;20(1):353.
۳۹. Mokhatri-Hesari P, Montazeri A. Health-related quality of life in breast cancer patients: review of reviews from 2008 to 2018. *Health and quality of life outcomes*. 2020;18:1-25.
۴۰. Fardi D, Lotfi Kashani F. Spiritual therapy and breast cancer: a scoping review of the Persian biomedical literature. *Payesh (Health Monitor)*. 2023;22(4):423-32.
۴۱. Leão DCMR, Pereira ER, Pérez-Marfil MN, Silva RMCRA, Mendonça AB, Rocha RCNP, et al. The importance of spirituality for women facing breast cancer diagnosis: a qualitative study. *International journal of environmental research and public health*. 2021;18(12):6415.
۴۲. Rahmanian M, Moein Samadani M, Oraki M. Effect of group spirituality therapy on hope of life and life style improvement of breast cancer patients. *Biannual Journal of Applied Counseling*. 2017;7(1):101-14.
۴۳. توکل، توکل، نعیمی. تجربه زیسته معنویت زنان مبتلا به سرطان سینه: یک مطالعه تحلیلی محتوا کیفی. *مجله علوم پزشکی پارس*. ۲۰۲۴;۲۲(۱):۱۲-۲۲.



## **Evaluation the role of spiritual therapy on the mental health of breast cancer patients, a review study**

**Yeganeh Behbodi Rad, MSc student of nursing, Sabzevar University of Medical Science**

**Faezeh Jafari , MSc of nursing, Sabzevar University of Medical Science**

### **abstract**

Breast cancer is one of the major public health problems around the world. This disease is the beginning of a stressful period for affected women, which may lead to feelings of helplessness, depression and anxiety. One of the available solutions to reduce the complications of this stressful period is spiritual therapy. The present study was conducted with the aim of reviewing the role of spiritual therapy on the mental health of breast cancer patients. In this review study, using the SID, Magiran, Iran Medex, Pubmed, Google Scholar, Science Direct and Cinahl electronic databases, the keywords of mental health, spiritual therapy, breast cancer and patients were searched without considering the time limit. The studies were reviewed in two stages and based on the inclusion and exclusion criteria, in the first stage, the title and abstract and in the second stage, the entire article was examined, finally 21 articles were included in the study. The review of studies shows that spiritual therapy has been effective in all studies and has protective effects on mental well-being, life satisfaction, cognitive changes and physical health of these patients. Therefore, it can be used as a method to improve the mental health of breast cancer patients along with drug therapy.

**Keywords:** mental health, spiritual therapy, breast cancer and patients